

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14004923>

**RAQAMLI JAMIYATDA O'QITUVCHI O'QUVCHI
MUNOSABATLARINING IJTIMOYIY KUTILMALARI
MUAMMOSINI O'RGANISH**

Asqarov Anvarjon Rahimjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti, o'qituvchi

Tojimamatov Jamshidbek Iqboljon o'g'li

Fardu psixologiya yo'nalishi 2-kurs magistranti

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatlar keng yoritilgan bo'lib, chet el olimlarining nazariy bilimlari, amaliy ishlari, psixologik metodlaridan foydalanildi va psixologik tavsiyalar berildi.*

***Kalit so'zlar:** raqamli ta'lim, o'qituvchi-o'quvchi munosabatlari, ijtimoiy kutilmalar, texnologik savodxonlik, raqamli vositalar.*

Kirish: Raqamli jamiyatda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatlar, ayniqsa ijtimoiy kutilmalar doirasida, dolzarb ilmiy tadqiqot mavzularidan biridir. Digitalizatsiya jarayonida o'qituvchilarning roli, raqamli savodxonlik, va texnologiyalarning o'quv jarayonlariga integratsiyasi sezilarli o'zgarishlarni talab qilmoqda. Zamonaviy raqamli muhitda o'qituvchilar nafaqat bilim yetkazuvchilar, balki texnologik vositalarni samarali qo'llash orqali o'quvchilar bilan kommunikatsiyani yaxshilovchi shaxslar sifatida qaralmoqda. Buning ortida o'qituvchilardan yuqori darajada raqamli savodxonlik, o'quv jarayoniga innovatsion yondashuv va talabalarning raqamli vositalardan foydalanishda mas'uliyatli bo'lishlarini kutilmoqda.

Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar orqali o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi muloqot raqamli muhitda qo'shimcha imkoniyatlarni yaratmoqda. Ushbu platformalar, masalan, o'qituvchi-o'quvchi o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishda samarali ekanligi haqida ma'lumotlar mavjud. Ammo bu jarayonlarda shaxsiy va professional chegaralarni belgilash zarurati, raqamli madaniyatni rivojlantirish ehtiyoji ham mavjud bo'lib, bu esa o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Adabiyotlar Tahlili Va Metodologiya. Raqamli jamiyatda o'qituvchi-o'quvchi munosabatlarining ijtimoiy kutilmalari muammosi bir qator jihatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu munosabatlar o'zgarayotgan texnologiyalar va ijtimoiy sharoitlar ta'sirida rivojlanmoqda. Quyida bu muammoni o'rganish uchun asosiy jihatlari keltirilgan:

1. O'qituvchilarning roli:

- Raqamli jamiyatda o'qituvchilardan nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni axborot xavfsizligi va etikasi haqida o'rgatish kutiladi. O'qituvchilar o'zlarining raqamli savodxonligini oshirishlari zarur.

2. O'quvchilarning kutishlari:

- O'quvchilar raqamli texnologiyalarni qo'llashda o'qituvchilardan innovatsion yondashuvlar, interaktiv darslar va zamonaviy o'quv materiallarini kutishadi. Ular o'zlarini qiziqtiradigan va amaliyotga yo'naltirilgan ta'lim usullarini talab qiladilar.

3. Ijtimoiy tarmoqlar va aloqa:

- O'quvchilar ijtimoiy tarmoqlarda faol bo'lishlari natijasida o'qituvchilar bilan aloqa o'rnatish usullari o'zgaradi. O'qituvchilar o'z o'quvchilari bilan ijtimoiy tarmoqlar orqali muloqot qilishda ehtiyotkor bo'lishlari kerak, chunki bu munosabatlar professional va shaxsiy chegaralarni buzishi mumkin.

4. O'qituvchilarning psixologik holati:

- Raqamli jamiyatda o'qituvchilar o'zlarining psixologik holatlari va stress darajalari bilan bog'liq muammolarni boshdan kechirishlari mumkin. Ularning o'z-o'zini baholashi va o'quvchilarga ta'siri o'zaro munosabatlarga ta'sir ko'rsatadi.

5. O'qitish metodologiyalari:

- Raqamli texnologiyalarni qo'llash o'qitish metodologiyalarini o'zgartiradi. O'qituvchilar o'z darslarini raqamli platformalarda qanday qilib samarali o'tkazishlari, o'quvchilarning qiziqishini qanday saqlab qolishlari kerak.

6. O'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalari:

- Raqamli jamiyatda o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalari, masalan, jamoada ishlash, muloqot qilish va muammolarni hal qilish qobiliyatlari muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar bu ko'nikmalarni rivojlantirishda yordam berishlari kerak.

7. Axborot xavfsizligi va etikasi:

- O'qituvchilar o'quvchilarga axborot xavfsizligi va raqamli etikani o'rgatishlari zarur. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning raqamli muhitda qanday harakat qilishlarini belgilaydi.

8. Ota-onalar bilan hamkorlik:

- O'qituvchilar va ota-onalar o'rtasida hamkorlik o'rnatish muhimdir. Ota-onalar o'z farzandlarining raqamli faoliyatini nazorat qilishda va ularni qo'llab-quvvatlashda o'qituvchilarning yordamini olishlari kerak.

Ushbu jihatlar raqamli jamiyatda o'qituvchi-o'quvchi munosabatlarining ijtimoiy kutilmalari muammosini o'rganishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarni yaxshilash uchun zamonaviy yondashuvlar va strategiyalarni ishlab chiqish zarur.

ADABIYOTLAR:

1. Askarov, A. (2022). CREATIVE THINKING IN PRESCHOOL SOCIAL PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF DEVELOPMENT. *Science and innovation*, 1(B8), 87-91.
2. Rahimjon o'g'li, A. A. (2022). Maktabgacha Yoshdagi Bolalarning Aqliy Taraqqiyotining Rivojlanishida O'qituvchi Rivojlantiruvchi Faoliyat Sifatida. *Uzbek Scholar Journal*, 5, 207-209.
3. Asqarov, A. (2022). Maktabgacha Yosh Davrda Kreativ Tafakkurni Rivojlanishining Ijtimoiy Psixologik Aspektlari. *Евразийский журнал академических исследований*, 2(6), 882-883.

4. Kamilova, F. X. (2023). MAKTABGACHA YOSH DAVRDA MANTIQUIY VA KREATIV TAFAKKUR RIVOJLANISHINING IJTIMOIIY PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI VA ASPEKTLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 508-512.
5. o'g'li Asqarov, A. R., & Turdimatov, J. (2023). KEKSALIK DAVRIDA XOTIRA JARAYONINING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARINI PSIXOLOGIK ASOSLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 513-516.
6. o'g'li Asqarov, A. R., & Turdimatova, E. (2023). MANTIQUIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH USULLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 482-485.
7. o'g'li Asqarov, A. R., & Musayev, J. (2023). TA'LIM MUHITIDA O'QUVCHI SHAXSI XAVFSIZLIGIGA TAXDIDLAR VA ULARNI BARTARAF QILISHNING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK USULLARI. *GOLDEN BRAIN*, 1(15), 254-258.
8. Rahimjon o'g'li, A. A., & Baxtiyorovna, M. S. (2023). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING INTELLEKTUAL QOBILİYATLARINI SHAKLLANTIRISHDA ISTE'DODNING O'RNI. *IQRO*, 3(1), 314-316.
9. Zaylobidin o'g'li, A. I. (2023). KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHILARDA O'Z-O'ZINI ANGLASHDA IJTIMOIIYLASHUVNI O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *GOLDEN BRAIN*, 1(12), 94-98.
10. Ibroximjonovna, N. T. (2023). THE PROBLEM ANALYSIS OF THE PROCESS OF CREATIVE THINKING IN EDUCATION. *International journal of advanced research in education, technology and management*, 2(4).
11. Rahimjon o'g'li, A. A., & Adxam o'g'li, X. A. (2023). INKLYUZIV TA'LIM OLAYOTGAN BOLALARNI TAFAKKUR SOHASINI O'RGANISH.
12. Rahimjon o'g'li, A. A., & Zafarjonovna, T. U. G. (2023). INFLUENCE OF TEMPERAMENT TYPES ON EDUCATIONAL EFFICIENCY. *International journal of advanced research in education, technology and management*, 2(11).
13. Rahimjon o'g'li, A. A. (2023). THE ROLE OF TALENT IN FORMING THE INTELLECTUAL CAPABILITIES OF PRESCHOOL CHILDREN. *International journal of advanced research in education, technology and management*, 2(12), 146-151.